

KARTA OPISU PRZEDMIOTU - SYLABUS

Nazwa przedmiotu

Projektowanie ruralistyczne [S1Arch1>PR]

Przedmiot

Kierunek studiów

Architektura

Rok/Semestr

3/6

Studia w zakresie (specjalność)

–

Profil studiów

ogólnoakademicki

Poziom studiów

pierwszego stopnia

Język oferowanego przedmiotu

polski

Forma studiów

stacjonarne

Wymagalność

obligatoryjny

Liczba godzin

Wykład

0

Laboratorium

0

Inne

0

Ćwiczenia

0

Projekty/seminaria

0

Liczba punktów ECTS

4,00

Koordynatorzy

dr inż. arch. Wojciech Skórzewski
wojciech.skorzewski@put.poznan.pl

Wykładowcy

Wymagania wstępne

- student ma podstawową wiedzę o trendach rozwojowych z zakresu projektowania urbanistycznego i prawideł architektury wernakularnej - student potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych, właściwie dobranych źródeł, także w języku angielskim, potrafi integrować informacje, dokonywać ich interpretacji, a także wyciągać wnioski oraz formułować i uzasadniać opinie - student potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania projektowanego terenu i ocenić istniejące rozwiązania funkcjonalne w przestrzeni - student rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób, - student potrafi dokonać identyfikacji i sformułować specyfikację zadań praktycznych w zakresie projektowania urbanistycznego - student ma świadomość i rozumie pozatechniczne aspekty i skutki działalności inżynierskiej, w tym jej wpływu na środowisko i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje - prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy w zakresie różnych sytuacji przestrzennych w skali urbanistycznej

Cel przedmiotu

I. Wykłady: Blok tematów wykładowych, których celem jest poznanie: - historii osadnictwa wiejskiego, charakterystycznych typów rozplanowania wsi i układów gruntów oraz przekształceń krajobrazu rolniczego w procesie rozwoju osadnictwa i gospodarki rolnej, genezy budynku mieszkalnego na wsi polskiej - planistycznych metod i instrumentów dla prawidłowego gospodarowania przestrzenią obszarów wiejskich (rural areas), zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju oraz ideą odnowy wsi (strategie i programy rozwojowe, harmonijne połączenie aktywności osiedleńczej ze środowiskiem przyrodniczym) - współczesnych problemów i zagrożeń obszarów wiejskich w Polsce i Europie - kształtowania i wykorzystania walorów krajobrazu wiejskiego oraz zasobów dziedzictwa kulturowego, nowych form aktywizacji ekonomicznej wsi (agroturystyka, przemysł lokalny, tzw. wsie tematyczne) - uzyskanie umiejętności planowania lokalizacji oraz projektowania zespołów obiektów specjalistycznych gospodarstw wielofunkcyjnych (wytyczne funkcjonalno - kompozycyjne, regionalizm w architekturze, zasady projektowania w zgodzie z lokalną tradycją budowlaną wernacular architecture) II. Projekt: Propagowanie wiedzy w zakresie projektowania urbanistycznego i architektonicznego w obszarach wiejskich, w duchu wernakularyzmu i zrównoważonego rozwoju, z poszanowaniem tradycji przestrzennej i walorów przyrodniczych miejsca. Szczególnie istotne jest uwrażliwienie studentów w zakresie projektowania, które łączy parametry związane z wymogami funkcjonalnymi oraz technologicznymi aspektami budynków rolnych, ale też uwzględnia walory estetyczne, kompozycyjne i krajobrazowe. W kontekście urbanistycznym to przede wszystkim poszukiwanie rozwiązań architektonicznych wpisujących się w specyfikę krajobrazową otoczenia, podkreślających funkcje rolnicze obszaru i jego walory krajobrazowe. Poszukiwanie typologii architektonicznej i specyfiki przestrzennej regionu w ujęciu antropogenicznym, ma doprowadzić do znalezienia odpowiednich form budynków oraz zieleni na działce.

Przedmiotowe efekty uczenia się

Wiedza:

Student zna

A.W1. projektowanie architektoniczne w zakresie realizacji prostych zadań, w szczególności: prostych obiektów uwzględniających podstawowe potrzeby użytkowników, zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, obiektów usługowych w zespołach zabudowy mieszkaniowej, obiektów użyteczności publicznej w otwartym krajobrazie lub w środowisku miejskim;

A.W2. projektowanie urbanistyczne w zakresie realizacji prostych zadań, w szczególności: niewielkich zespołów zabudowy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań i powiązań, a także prognozowanie procesów przekształceń struktury osadniczej miast i wsi;

A.W3. zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie koniecznym do projektowania architektonicznego;

A.W4. zasady projektowania uniwersalnego, w tym ideę projektowania przestrzeni i budynków dostępnych dla wszystkich użytkowników, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami, w architekturze, urbanistyce i planowaniu przestrzennym, oraz zasady ergonomii, w tym parametry ergonomiczne niezbędne do zapewnienia pełnej funkcjonalności projektowanej przestrzeni i obiektów dla wszystkich użytkowników, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami.:

Umiejętności:

Student potrafi:

A.U1. zaprojektować obiekt architektoniczny, kreując i przekształcając przestrzeń tak, aby nadać jej nowe wartości – zgodnie z zadaniem programem uwzględniającym wymagania i potrzeby wszystkich użytkowników;

A.U3. sporządzać opracowania planistyczne dotyczące zagospodarowania przestrzennego i interpretować je w zakresie koniecznym do projektowania w skali urbanistycznej i architektonicznej;

A.U4. dokonać krytycznej analizy uwarunkowań, w tym waloryzacji stanu zagospodarowania terenu i zabudowy;

A.U6. integrować informacje pozyskane z różnych źródeł, dokonywać ich interpretacji i krytycznej analizy;

A.U7. porozumieć się przy użyciu różnych technik i narzędzi w środowisku zawodowym właściwym dla projektowania architektonicznego i urbanistycznego;

A.U8. wykonać dokumentację architektoniczno-budowlaną w odpowiednich skalach w nawiązaniu do koncepcyjnego projektu architektonicznego;

A.U9. wdrażać zasady i wytyczne projektowania uniwersalnego w architekturze, urbanistyce i planowaniu przestrzennym.

Kompetencje społeczne:

Student jest gotów do:

A.S1. samodzielnego myślenia w celu rozwiązywania prostych problemów projektowych;

A.S2. brania odpowiedzialności za kształtowanie środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego, w tym za zachowanie dziedzictwa regionu, kraju i Europy.

Metody weryfikacji efektów uczenia się i kryteria oceny

Efekty uczenia się przedstawione wyżej weryfikowane są w następujący sposób:

I. Wykłady:

Cykl wykładów kończy się egzaminem w formie testu opisowo - rysunkowego. Przewidziane są dwa egzaminy sesyjne, przy czym drugi termin jest terminem poprawkowym.

Ocena podsumowująca:

- ocena uzyskana w trakcie egzaminu pisemnego/testu

Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0

II. Projekt:

Ocena formująca

Ocena efektów kształcenia odbywa się w na każdym z kilku etapów realizacji projektu, na forum grupy.

Ocena grupy polegająca na wyborze trzech najlepszych opracowań końcowych.

Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0

Ocena podsumowująca:

Na ocenę końcową składają się: ocena wiedzy, aktywności i zaangażowania studenta podczas pracy semestralnej oraz jakość merytoryczna i graficzna projektu końcowego oraz portfolio obrazującego wszystkie etapy powstawania projektu przedstawionego na forum grupy (wspólna analiza i dyskusja).

Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0

Treści programowe

Przedmiot składa się z modułu teoretycznego (wykłady) oraz powiązanych tematycznie ćwiczeń projektowych. Seria wykładów obejmuje zagadnienia dotyczące kształtowania zabudowy wiejskiej, zarówno pod kątem jej funkcjonalności (np. usytuowanie obiektów i urządzeń, układ specjalistycznych gospodarstw rolnych), jak i harmonii krajobrazu wiejskiego (uwzględniając genezę architektury wiejskiej, dziedzictwo kulturowe, tożsamość regionalną). Podstawy teoretyczne przekazane podczas wykładów aplikowane są w pracy projektowej wykonywanej w ramach ćwiczeń z przedmiotu. Ich celem jest zaprojektowanie nowoczesnej zabudowy w obszarach wiejskich zgodnej z założeniami zrównoważonego rozwoju.

Tematyka zajęć

I. Wykłady:

- Ukształtowanie zagrody. Budynek w zagrodzie, przepisy dotyczące usytuowania budynków i urządzeń, ciągi technologiczne i jezdne.

- Specjalistyczne gospodarstwa rolne - budynki gospodarcze i pomocnicze.

- Geneza domu mieszkalnego na wsi polskiej.

- Dziedzictwo kulturowe. Tożsamość miejsca. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w projektach rewitalizacji obszarów wiejskich.

- Historia osadnictwa wiejskiego. Wpływ uwarunkowań przyrodniczo-geograficznych i czynników społeczno-gospodarczych na rozwój osadnictwa. Zróżnicowanie krajobrazu rolniczego Polski na tle odmiennych warunków środowiskowych i rozwoju historycznego.

- Przekształcenia krajobrazu w procesie rozwoju osadnictwa i gospodarki rolnej – wieś wczesnofeudalna, średniowieczne akcje kolonizacyjne, gospodarka folwarczna, kolonizacja olęderska, przemiany XIX i XX-wieczne, współczesne kierunki przekształceń oraz plany zagospodarowania gmin jako instrumenty tworzenia ładu przestrzennego. Typy wsi i układy gruntów.

- Założenia folwarczno-dworskie jako element charakterystyczny dla wsi wielkopolskiej.

- Aktywizacja gospodarcza terenów wiejskich. Turystyka wiejska i agroturystyka, zasady projektowania.

Teleinformatyka na wsi, idea Telechaty. Wsie tematyczne.

- Idea odnowy wsi programy wspierające rozwój lokalny.

- Regionalizm w architekturze, projektowanie zgodne z lokalną tradycją budowlaną (vernacular architecture), materiały, detal.

- Kształtowanie prawidłowej struktury krajobrazu rolniczego (elementy kompozycyjne przestrzeni zielonych, zagadnienia krajobrazu w projektowaniu dróg i ulic wiejskich, funkcje zieleni w krajobrazie wiejskim, zieleń

w planach zagospodarowania gmin).

II. Projekt:

Tematy projektowe realizowane w ramach przedmiotu obejmują planowanie obszarów wiejskich w zakresie projektowania zespołów osiedleńczych lub pojedynczych obiektów o charakterze mieszkalnym, produkcyjnym, usługowym lub usługowo - handlowym. Tematy dotyczą w szczególności słabiej rozwiniętych obszarów wiejskich, wymagających rozważnych działań w zakresie rozwoju, ale i ochrony środowiska przyrodniczego i zastanych walorów antropogenicznych.

Nacisk kładzie się przede wszystkim na metody projektowania wiejskiego – wernakularyzmu:

- znaczenie tradycji,
- dostosowanie rozwiązań projektowych do warunków bioklimatycznych,
- wykorzystywanie rozwiązań proekologicznych
- kontekst krajobrazowy, kulturowy, antropogeniczny i przyrodniczy.

Studenci przygotowują i przedstawiają poszczególne rozwiązania konkretnego problemu w środowisku wiejskim: wielofunkcyjnego gospodarstwa umieszczonego w danej jednostce osiedleńczej typu wiejskiego, o różnej skali.

Metody dydaktyczne

I. Wykłady:

1. Wykład z prezentacją multimedialną.
2. eLearning Moodle (system wspomagania procesu dydaktycznego i nauczania na odległość).

II. Projekt:

1. Ćwiczenia projektowe. Projekt realizowany indywidualnie lub w zespole (grupie studenckiej) wymagający wspólnych decyzji, podziału zadań, indywidualnej i zespołowej analizy przypadków.
2. Dyskusja.
3. eLearning Moodle (system wspomagania procesu dydaktycznego i nauczania na odległość).

Literatura

Podstawowa:

1. Drożdż-Szczybura M. 2011. O wyrazie architektonicznym budynków inwentarskich. Od kraalu do farmy pionowej, Politechnika Krakowska, Kraków.
2. Górka A., 2011. Zagroda. Zagadnienia planowania i projektowania ruralistycznego, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk, 978-83-7348-368-2.
3. Kamiński Z. J., Współczesne planowanie wsi w Polsce: zagadnienia ruralisty, 2008; Contemporary rural planning in Poland: rural planner's issues. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice, 978-83-7335-515-6, <https://delibra.bg.polsl.pl/dlibra/publication/74493/edition/65013/content> [dostęp 10.01.2022]
4. Kupidura A., Łuczewski M., Kupidura P., 2012. Wartość krajobrazu. Rozwój przestrzeni obszarów wiejskich, PWN, Warszawa, 978-83-01-16564-2.
5. Liżewska I. (red.), 2022. Architektura regionalna rzeczywista potrzeba czy iluzja? O budowaniu zgodnie z tradycją i krajobrazem, Narodowy Instytut Dziedzictwa, Warszawa, 978-83-67381-13-0.
6. Neufert E. 2011, Podręcznik projektowania architektoniczno–budowlanego, Arkady, Warszawa, 978-83-213-4693-9.
7. Rzymkowski A., Chowaniec M., 1972. Planowanie obszarów rolniczych i budownictwo wiejskie, Arkady, Warszawa.
8. Wesołowska M., 2018. Wsie zanikające w Polsce. Stan, zmiany, modele rozwoju, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin.
9. Wieczorkiewicz W. 1988. Budynek mieszkalny na wsi, Arkady, Warszawa, 82-213-3379-6.
10. E-skrypt dla przedmiotu „Projektowanie architektury wiejskiej”.

Uzupełniająca:

1. Chmielewski W. J. 2017. Regionalizm współczesnej architektury reakcją na procesy globalizacji, Politechnika Krakowska, Kraków.
2. Czerwiński T., 2006. Budownictwo ludowe w Polsce. Ocalić od zapomnienia. Sport i turystyka. Muza SA, Warszawa, 83-7495-043-9.
3. Kowicki M. Patologie/wyzwania architektoniczno-planistyczne we wsi małopolskiej. Studium na tle tendencji krajowych i europejskich 2010, Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, Kraków.
4. Lenard J. Z., Tłoczek I., 1975. Budynki w zagrodzie, Arkady, Warszawa.
5. Ruszczyk G., 2009. Architektura drewniana w Polsce. Sport i turystyka. Muza SA, Warszawa, 878-83-7495-623-9.

6. Tłoczek I., 1985. Dom mieszkalny na polskiej wsi, PWN, Warszawa, 83-01-04218-4.
7. Wiśniewska M., 1984. Planowanie osiedli wiejskich, Arkady, Warszawa, 83-213-3230-7.
8. Wojciechowski L., 1984. Budynki inwentarskie w nowoczesnej zagrodzie, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa, 83-09-00855-4.
9. Wojciechowski L., 1989. Nowoczesna zagroda, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa, 83-09-01284-5

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta

	Godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	100	4,00
Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu z nauczycielem	60	2,50
Praca własna studenta (studia literaturowe, przygotowanie do zajęć laboratoryjnych/ćwiczeń, przygotowanie do kolokwii/egzaminu, wykonanie projektu)	40	1,50